

MAGYAR KURIR

Bécsből, Pénteken, Augustus' 17-dikén 1821.

B r a s i l i a.

(*) Itt következnek két Akták, tudniillik az a' Dekretum, melly által a' Király, a' maga első fiját Don Pedrót, Aprilis' 22-dikén Brasiliai Regensnek kinevezte, 's az a' Proklamátzió, mellyet ezen Princz, mint már Régens, a' Brasiliai lakosokhoz intézett: — „1) Czik. A' Koronaörökös Princz illy Titulust veszen-fel: Régens Princz 's a' Király' Helytartója a' reá bízott Brasiliai Királyság Tartományi kormányozására nézve (vagy más szókkal: hogy azt, mint Tartományt úgy kormányozza) — A' Princz minden határozásokat olly Tanácsgyűlésben teszi, melly a' Státus tanácsosokból és két ideigmeddig kineveztetendő Státustitoknokokból formáltatik, 's a' kiknek, minden kezeik alá tartozó dolgokat alá kell írni, 's azokért felelőni tartoznak — 3) A' Princz határnélkülváló hatalommal bír az igazságtételt, a' finantziát, 's az egyéb belső dolgokat tárgyazó kormányozásban. A' halálra ítéltett bűnösöknek megkegyelmezhet, vagy pedig büntetéseiket megkísébbitheti. Ő tesz határozást minden eléfordulandó közönséges kormányozási kérdésekre nézve; minden Justicez, Fináncz, Politikai, és Katonai, megüressülő hivatalokra ő nevez tisztviselőket; 's mind azok, kiket ő a' maga Dekretoma által kinevezend, azonnal hozzá fognak hivataljok folytatásához, mi helyest a' kiszabott taksát letették. Hasonlóképpen ő nevez minden Papi Jövedelmekre és méltóságokra, akár légyen azok

kal lelkipásztorság összekötve akár nem, a' Püspöki Székeket kivévn, de az is ötet illeti, hogy a' Püspöki Székekre a' Királynak olly személyeket ajánljon, a' kiket méltóknak fog tartani — 4) Ő minden ellenség ellen, a' ki Brasiliát megtámodja, Offensiv és Defensiv háborut folytathat, ha a' környülállások olly sürgetők lesznek, hogy a' Király' parancsolatainak elvadásából ezen Országbeli alattvalókra kár következne; hasonló indító okokra való tekintetből fegyvernynyugvára 's Provisoriai békességkötésekre is léphet a' Státus' ellenségeivel — 5) Hasonló módon oszthat, Kristus, A'visi Szent Benedek, és Szent Jákob-kardja Katonai Rendek' czimereiket is, azoknak, kiket ezekre méltóknak fog tartani, a' nékiek megengedheti, hogy ezeket hordozzák, 's a' megpróbáltatás alól is feloldozhatja őket — 6) Ha valamelly előre nem látott és szerencsétlen történet miatt a' Koronaprinccz megtalálna halni, ezen esetben a' Régenség a' Koronaprinccz nére megy' által, a' ki egy Régenségi Tanácsosok fog kormányozni, melly a' Státusministerokból, a' Ministeri Tanács' Elölülőjéből, az Igasságtévő Tanács' fejséből, 's a' Hadi és tengeri dolgokra ügyelő ideigmeddig kineveztető Ministerokból fog állani. A' Régensi Tanács' Elölülője a' legidősebb Státusminister leszen 's éppen azon elsőségű jussokkal és autoritással fog élni, mellyel a' Koronaprinccz élne.“

A' Régens' Proklamátziója: — „Az a' kötelesség, hogy mindenek felett a' nemzet' közönséges jóvát forgassa szemel

előtt, Felsőges atyámat arra indította, hogy benneteket ide hagyjon, 's az ezen Országra való gondoskodást, addig, míg az a' Constitúzió, mellyet ő, Portugalliában állandó lábra fog állítani; Lisbonából ide nem soká megérkezhetne, reám bízta. Minthogy én a' jelenlévő környülállások között nagyon illendőnek tartom azt, hogy mostantól fogvást minden megtudja; hogy én a' Kormányozásnak micsoda tárgyaira fogom legkülönösebben fordítani figyelmemet, tehát mennél hamarabb és minden idővesztés nélkül tudtotokra akarom adni: Hogy a' törvényeknek szoros megtartatása, a' törvények' magyarázójira való hathatós felvigyázás, 's azon kicsapongások 's kifogások ellen, mellyek a' törvényeknek foganatosságát meggyengítik, meg-nemszűnő tusakodás, lesznek az én figyelmetességemnek legfőbb tárgyai. Különös gyönyörűségemre fog szolgálni, ha benneteket a' Constitúciónak mind azokkal a' jótéteményeivel ékethetek, a' mellyek a' mi törvényeinknek megtartatásával, egygyütt fennállhatnak. —

„A' mi engem' még különösen illet, az, hogy én a' közönséges tanulásra minden erővel vigyázni fogok, a' mit az Országlószék szorgatva kíván. Azon eszközöket is haladék nélkül elé fogom vétetni, mellyek a' szántásvetést és mesterségi szorgalmatoskodást, mint a' nemzeti gazdagság' kútfejeit előmenetelesithetik. Hasonló figyelmet fogok fordítani a' jobbitásokra is, a' mellyek nélkül a' közönséges boldogságnak gyarapodását siettetni, lehetetlen dolog. Brasiliai lakosok! minden jó célzásaimnak hajótörést kell szenvedni, ha néhány rossz gondolkodású emberek szerencsétlenségünkre győzedelmeskedni találnának, kik azon iparkodnak, hogy olly princípiumokat önthessenek belétek, mellyek a' társaságnak ártalmasok 's minden

rendet felforgatók lévén, azon systemával, mellyet én a' követésre magamnak felvettem, ellenkeznének. —“

„Aláírta: a' Régens Princz.

A' Rio-de-Janeirói véres láрма a' Bőr-sén (a' kereskedők gyűlése' épületében) Aprilis' 22-dikére viradó éjjel történt; a' Király 26-dikban evezett-el onnét Európa felé; 's a' Princz 27-dikben tétette közönségesse az itt felhozott Régens Proklamációt.

P o r t u g a l l i a.

A' Király' válaszában, mellyet a' Cortesek' gyűlésében az Elölülöknek ő Felsőségéhez intézett beszédére elmondott, né-melly szakaszocskák nem voltak olly szerencsések, hogy a' Corteseknek helyb-hagyását megnyerjék, de sőt inkább úgy tündék ezen gyűlésnek — a' melly, mint a' Londoni Kurir nem régen megjegyze, sem-mi alkalmatosságot el nem mulat légna-gyobb demokrátiai büszkeséggel a' Királynak kimutatni, hogy ki légyen tulaj-donképpen a' Fejedelem, a' Cortesek-é vagy ő Felsőge — szemei elébe, mint felet-tébb captiosusok, vagy ollyak, mellyek által meg lehet fogattatni, csalattatni. Erre néz-ve a' gyűlés' Titoknokja Filguerias Ur, illy irást közlött Julius' 2-dikán a' Belső Ministerrel Don Ignatio-da-Costa-Quintel-lával: —“

„Excellentziás Ur! A' Portugallus nem-zet' közönséges és rendkívülvaló Cortesei nagy örömmel halgatták azon valódi Con-stitúziós principiumokat és nyilatkoztatá-sokat, mellyek a' Király által a' m. h. 4-dikén az Elölülöknek beszédére felolvasta-tott válasznak egy részében találtattak. Hancem azonban csakugyan meg nem tar-tóztathatják magokat a' Cortesek ezen meg-

Jegyzéstől, hogy az ötödik 's' következő periodusokban olly kifejezések fordulnak elé, mellyek a 'Constitúzió' előfundamentumainak 21, 23, és 24-dik Czikkelyeivel (*), mellyekben a 'Törvényhozó és Végrehajtó Hatalmak' között való határ linea kifejeztetett, ellenkeznek. Ezen Czikkelyekben a 'Nemzeti Képviselet' 's' a 'Törvényadó Hatalom, kizorítólag a 'Cortesek' számára tartattak fenn. A 'Király' minden közvetlen (directum) iniciativumból ki van zárattatva; bir ugyan Sanktizonálási jussal, de absolutum vétóval soha sem. Így vagynak a' feljebb említett czikkelyekben a' határozások. Hogy tebát ő Felségének semmi olly ideák vagy nyilatkozatások, mellyek a' felhozott Czikkelyekkel ellenkeznének, ne tulajdonittassanak, kérem Excellentziádat, közölje ezen megjegyzéseket a' Királlyal, 's' kérje ő Felségét, hogy tegyen ezekre nézve, czállal megegyező magyarázatokat."

A' Belső Minister da - Costa - Quintella
 ehképpen felelt: —

„Király ő Felsége néki megparancsolta, hogy nyilatkoztassa ki: Hogy, minekutánna ő Felsége a 'Constitúzió' előfundamentumainak feltétel nélkülváló és alhatatos elfogadására megesküdött, az ő Felsége beszédjében ezekkel tellyességgel semmi ellenkező ideának találatni nem lehetett volna; és ha csakugyan megtörtént, hogy beszédének valamelly pontja felett valamelly kétségeskedés fenn forog, az, onnét huzattassék ki, mivelhogy ő Felsége a' maga elméjében egy olly ideának is helyet nem engedhet, a' melly a' Constitúciónak ezen előfundamentumai-val ellenkezo. —“

„Ignác da - Costa - Quintala.

A' Királynak ezen nyilatkoztatása Julius' 14 - dikén olvastatott fel a' Cortesek' gyűlésében, 's' ez által nagyon kitettző helybehagyással fogadtatott.

(*) A' fenn említett Czikkelyek által csak a' nemzetnek esmertetett jussa lenni arra, hogy magának a' maga képviselőji által Constitúziót adhasson; a' Törvényhozó Hatalom kizorítólag csak a' Corteseknek adattatott; 's' a' Királynak csak Suspensivum Vétó adatott, de a' mostani Cortesek által adatandó törvényekre, még ez sem terjed ki.

Bornes Carneiro másod izben is megújította a' Cortesek' gyűlésében azon jóvállást, hogy küldjenek fegyveres seregeket Amérikába, hogy Montevideót haladék nélkül adják vissza a' Spanyoloknak, 's' hogy ellenben Olivença várát ezektől kívánnyák vissza — hanem ezen utolsó jóvállásra nézve olly határozás tétetett, hogy az ezt illető vetekedések, mint-hogy ők, Spanyol Országot semmi tekintetben megsérteni nem akariák, titkos ülésben folytattassanak. — Ugyan ezen Carneiro elárulta a' Külső Ministert Gróf Barcenát a' Cortesek' gyűlésében, azt mondván feőlle, hogy a' Constitúziós systemának ellensége, 's' a' nemzet bizodalját elvesztette, minthogy még máig se' tudósította a' Spanyol 's' Frantzia Országokban, a' Angliában és Ausztriában lévő Portugalus Követeket azon szerencsés történeiről, hogy a' Király a' Constitúciónak előfundamentumaira megesküdött.

Török Birodalom.

(**) Az a' közönséges csendességnek helyreállítatására nézve Konstanczinápolyban kiadatott Fermann, melyről közelébb költ Ujságunkban ezen jegy alatt emlékeztünk, illy szavakból áll: —“

)(.

„A Görögök között kiütközött támodásokra nézve a mi Országgló Felségi törvényeinkkel megegyezőleg, azon Rajáhat, kik a támodásban részesültek vala, elfogatni s megbüntettetni kelle. Ezen alkalmatossággal az egész Islam (Török) nép fegyvert fogván, olly állásba helyezettte magát, mint egy ellenség előtt táborozó seregnek állani szükséges. Az a gondoskodás mindazonáltal, mellyel minden Országglószerk a maga alattvalójához viseltetni tartozik, azt kívánnya, hogy az ártatlanoknak és becsületes embereknek lenni megesmertetett Rajáhat, akár melly rendük legyenek, minden időben oltalmaztassanak. És minthogy a Fényes Portának minden Európai Hatalmasságokkal békessége van, szükséges dolog, hogy ezen Hatalmasságoknak Konstanczinápolyban lévő kereskedőjök és egyéb alattvalójök, s az ő Követségeikhez tartozó személyek, a fennálló Kötésekkel megegyezőleg, oltalom alatt legyenek s bátorságban éljenek. Minthogy egyéb eránt azon Rajáhatnak, kik a támodásban, nyilván való módon, közvetlenül vagy közvetéssel, részt vettek, elfogattatása és megbüntettetése, csak egyedül a Felséges Portát illeti, erre nézve meghatározott és felséges akarata a Császárnak, az, hogy egy magános embernek se jusson eszébe, hogy valamely Rajáhatnak valami, akar mi alkalmatlanságot okozzon, és hogy legjobb eszköz vétetessenek elé, arra nézve, hogy a baráttságos Hatalmasságoknak kereskedő vagy útozó alattvalójök olly csendességben és bátorságban élhessenek, mint a milyenben eddig mindenkor éltek. Ehez képest a Fényes Porta által minden Politizai tisztéknek s a jó rendnek fenntartására rendeltetett minden Státus szolgáinak szükséges parancsolatok adattattak, hogy szemeiket az itt felhözött principi-

mokról egy pillantatig is el ne vegyék, s az eránt szorgalmatosan gondoskodjanak, hogy az alsó rendü és rangú emberek közül ne csak hogy senki valami olly dolgot elkövetni ne mérészeljen, a mi ezen fő város lakosainak illy nagyon ohajtott csendességét megzavarhatná, hanem és különösen, hogy se pistolyt sem egyéb pus-kát, ok nélkül, el ne süssön; s általjában, hogy minden lárma és rendetlenség elkerülődjék.

A Smyrnától délre valami 10 vagy 12 mértföldnyire eső Aiwaly nevű városában kijövö, Spectateur Oriental nevű Ujságnak Julius 14-dikén költ darabjában, ekképpen adatnak elé, a nem régen ott eléfordult nagy vérontások: —

„A valami 70 mindenféle hajókból álló Görög hajós sereg, Junius 13-dikán, minekutánna már a Brussai Pascha Helytartója Aiwaly városába egy örzö csoportal bement volna, a Moskoniczi tengeröölben megjelenév, ezen hajós seregtől még azon reggel az ágyú Göröcsajkák, kiszálló sereggel rakodva, a város mellé eveztek, s onnét hártácsokkal a partra tüzelni kezdettek, a melyre nékik a Törökök puspatüzzel feleltek. Látván valami két óráig tartott heves csatázás után a Törökök, hogy tovább tellyességgel ellent nem állhatnak, ekkor a várost (Aiwalyt) több mint húsz helyyeken meggyujtották, s az égés nem soká az egész várost elborította. —

„Ekkor a Görögök kiszállván, a házakba berontottak, s a mit elvihettek, mindent elragadoztak. A Francia, Anglus, s Orosz Consulsági Ágenseiknek házaikról, mellyek mind egy lineában állanak, az ő nemzeti zászlójök kifüggesztetve voltak. Ezeket csak estye felé emésztette-

meg a' tűz. A' Törökök és Görögök között, a' Francia Ágensnek házatól nem meszsze fordult elé a' legfőbb verekedés, a' hol magokat emezek (a' Törökök) sánczok közé vették vala, 's minekutánna ezek innét kiverettettek volna, a' Görögök a' Consul' Canczellariájába is berontottak, 's onnét minden holmit, 's egy vas lánán kívül, melyben többféle becses portékák találtattak, az archivumot (leveles tárt) is elvitték. Kiprédálták továbbá a' Consularis Követségnek egy magazinumát is, a' hová két Francziák és mások, azt gondolván, hogy ezen helyet a' Görögök is úgy meg fogják becsülni mint a' Törökök megbecsülték, a' magok legbecsesebb holmijeket berakták vala. —

„Mind ezek után ismét hajóra ülván a' Görögök, a' magok nemzetjebéli lakosok közzül annyit hajókra vettek a' mennyit csak lehetett, 's őket még azon éjjel a' Görög szigetekre szállították el. Azokat, kik a' vérontás után életben hátra maradtak a' Törökök vették magokhoz 's vélek egygyütt tovább mentek. A' nagy zürzavarban 's félelemben a' tengerbe is sokan beszökdöstek 's oda veszttek. Midőn azonközben a' Törökök későbbre ismét vissza jöttek volna, a' Moskoniczi öbölben hátramaradt iasurgens hajókról ismét kitűntek a' Görögök a' Törökökre, 's ismét véres csatázás támadott közöttök, a' melyben mind két rész sokat vesztett. E' leve a' maga hite-sorsosai által illy nagy szerencsétlenségre juttatott Aiwaly városának, a' melly nem sokkal ezelőtt 35,000 lakosokat számlált, a' sorsa. Az égés két napokat tartott a' városban; 's néhány még fennálló házakat kivéven, a' többek mind hamuvá égtek. Ezen véres zürzavar alatt a' Moskoniczi lakosok is mind oda hagyták ezen szigetet.“

Ugyan ezen Smyrna Ujságban egy hosza-

szú okozódó tudósítás is közöltetik ezen Görög támadásokról, melyből summásan ezeket szemelhetjük ki 's iktathattuk ide:

„Smyrna Jul. 8-dikán 1821-ben. Ismét elkezdetünk létezni. A' Görögök ellen való felmérgezés leve hűlepedni látszik. Látván a' Törökök, hogy a' Görögök, ha így foly a' dolog, mind hajóra futnak, fontolóra kezdtték a' dolgot venni, 's olly kívánságot nyilathoztattak ki az itt lévő idegen Consulok előtt, hogy parancsolják még a' nemzetekbéli hajók Kapitányaiknak, hogy a' hozzájuk futott Görög lakosokat mind szállítsák vissza a' szárazra, mert részekről ők is megigérik, hogy többé egy Görögöt se bántanak. Ezen kívánság criticus vala ugyan: de az egész nyilvánossággal tétetett ígéretre való tekintetből még se lehet megtagadni, melyre nézve a' Consulok parancsolatjára a' hajókról és Consuloknak házaikból, ismét mind a' magok honnyaikba kellett a' Görögöknek vissza takeredni. A' Bairam-innepe három utolsó napjai is, melytől nagyon féltek a' keresztények, békességesen teltek el, pedig a' Görögök ekkor már vissza tértek volt honnyaikba. A' Törökök nagyobbadon józan Lógyika szerint okozkodnak: csak az alacsony nép nem okozkodik közöttök tellyességgel semmit, 's ezért nagy szerenese, hogy ezek közöttök a' kevesebbek. Mi az első közzül, így szoll a' tudósító, nem egytől hallottuk, hogy ekképpen okozkodtak: „Mi okunk van nekünk itt Ásiában arra, hogy a' Görögöket magunk közzül kiirtssuk? A' jövő idő elretenthet bennünket attól, hogy ezt cselekedjük. Kik fogják dagasztani kenyérünket? Kik építik házaikat? Kik mivelik szántó földjeinket. Miért fosztanók meg magunkat önként azon kezektől, a' mellyeknek hasznokat veszszük, 's a' mellyek nekünk semmit sem árthatnak?

Mert másként van ám a dolog itt Ásiában, 's másként Európában 's a szigeteken, hol a Görög lakosok feltámodtak. Ők Európában 's ezen szigeteken a magok számosságokba bizakodván, támodtak-fel. De Ásiában egészen más Cathegoriában van a dolog. Itt, valamint a tengerpartokon úgy a belső tartományokban is nagyon számos Törökséggel összeelegyedve laknak a Görögök, nem úgy mint Európában. A Peloponesus földjein 8 's 10 Görögöt is lehet egy Törökre számlálni, Ásiában pedig 8 's 10 Törököt is egy Görög, 's t.

Nagy Britannia.

A Királynál Julius 28-dikán nagyon fényes audientzia lévén, az idegen Követekek mind azon nagy gálában jelentek-meg, melyben a koronázáson jelen voltak. E búcsuzó audientzia vala, minthogy 31-dikben útnak indult ő Felsége Portsmonth felé, hogy az ott reá várokozó Royal Sovereing nevű czipra csajkára felülvén, Irlandiába által evezzen. Aug. 8-dikára szándékszott ő Felsége Dublinba megérkezni, 's ott három hetet akart mulatni. Nagy készülétekkel várták.

A Romai Catholicusok gyűlése Dublinban illy köszöntést határozott, hogy azal ő Felségét megérkezésekor tisztelje: — „Sire! Midőn a nemzetnek minden más rendű lakosai a thronus mellé nyomazkodnak, hogy a Felséged személyéhez való vonszódásokat ezen Országban lejendő megjelenésekor kinyilatkoztassák, mi, a Felséged Catholicus alattvalói is, bár melly nagy légyen is a mi polgári alábbvalóságunk, a Monarkka eránt viseltető hajlandóságnak 's Uralkodónk háza eránt tartozó hűségnek megbizonyításában a több alattvalóktól hátra maradni nem akarván, magunkat mi is hozzájuk csatoljuk. A há-

ladatosságnak tiszta érzéseivel közelitünk. Felségedhez azon megtiszteltetésnek megkülönböztetett bizonyosságáért, mellyet Felséged Státusainak ezen részéhez mutatni méltóztatott. Itt Felséged egy nyílt szívű 's Felségedhez belsőképpen vonszó indulatú népnek áldáskívánásai által fog fogadtatni. — Sire! Fogadja-el Felséged a mi alázatosságunknak hódolását 's szeretetünknek még szebb adózását. Ha az a tisztelet, a melly a Felséged felséges méltóságát illeti, a mi szívünkben második helyet foglal, csak azért történik, hogy a szeretet és hajlandóság az elsőt már elfoglalták. Felséged azon nagy Birodalomnak, a mellyen való országlásra hivattatott, egyéb részeiben több gazdagságot, több nagyságot és hatalmat találhatott, de törvényesebb és a Felséged személyéhez való vonszódással tellyesebb alattvalókat sehol sem. Mi a Felséged nállunk való tartózkodásának szerencsesítő idejéről soha el nem fogunk felejtkezni, 's más felők azzal is hízelkedünk magunknak, hogy a mi Monarkhánk, valahányszor gondolatait az ötet foglalatoskodtató fontos dolgokról Irlandiára fordítja, meggyőződöttnek fogja magát érezni affelől, hogy itt, Irlandiában, egy hűséges népen uralkodik, és hogy mi, midőn a Fged egyéb szomszéd Országá, Felségednek a maga kincse 's kereskedése kútféjeit ajánlja, a mi Ritleri szegénységünkben mindenkor készek vagyunk és készek leszünk Felségedért utolsó csepp vértünket kiontani. Felséged köztünk minden emberben egy katonát talál; thronusának 's azon szabadságoknak, mellyeknek ezen thronus a támosza, oltalmazására, életünk mindenkor készen áll, valamikor Felséged parancsolni fogja.“

A Cemel nevű hajó, a melly Szent Ilona szigetét Május 27-dikén hagyta oda,

Aug. 1-ső napján megérkezett a Portschnuthi kikötőhelybe. E hozta haza a Bonapartéhoz tartozott Udvariakat, Bertrándot, a feleségit, Montholont, Doktor Antomarchit s a többeket, de a kik közzül az Anglus földre még eddig senkit ki nem bocsátottak vala. — Az Országlószék minden Londonban lévő követeknek tudokra adatta, hogy Bonaparte meghalálózván már most minden nemzetekbeli hajók olly szabadsággal bevezethetnek a Sz. Helenai kikötőhelybe, mint az ő odavitettése előtt bevezethettek.

Az Angliai váltó papirosok hecse egy időtől fogva nagyon leesvén, ezt az Anglus Ministeri Kurir annak tulajdonítja, hogy a pénz-kupeczek nagyon megrágtették a közönséget annak elhírelése által, hogy az Orosz és Török Birodalmak közt hadakozás lesz, s hogy az Országlószék és Bankó között egyenetlenkedés támadott, s hogy a Ministerek között változás fog történni — hanem a Kurir mind ezeket fundamentum nélkül való híreknek mondván lenni, így megnyugtatótni íparkodik a nyughatatlankodó elméket.

Beszélik, hogy az ellenkező szél több hajókat, mellyeken olly idegenek ültek, a kik a koronázásnak látására Londonba akartak menni, az idejében való megérkezhetéstől eltartóztatván, erre nézve, hogy ezen útasoknak fogyatkozása ha csak valamennyire is kipótoltassék, egy Anglus hajón egész koronázási ceremóniát csináltak, az útasok közzül Királyt választottak, s azt ágyu-durrogással, a hajó harangjának megvonásával, s Hurrah! kiáltással, megkoronázták.

P r u s z s z i a.

Augustus 1. ső napján illy Kabinéti Rendelés jött ki a Törvényes Gyűjteményben: —

„Mint hogy egy időtől fogva ismét több Universitásokon egygyesületeknek és egyéb mesterkedéseknek jelenségei kezdtek magokat a Studensek között mutatni, a törvényes vizsgálódás azonközben ezeknek kinyomozására s beh bizonyítására nem mindenkor lévén elégséges: erre nézve akarom, hogy az én Universitásaimhoz rendeltetve lévő Országlószéki Biztosoknak jussok legyen arra, s tartozzanak is azal, hogy az olly tanulókat, kik eránt, az ő meggyőződéssel szerépt az a gyanujok lehet, hogy az Universitásoknál formális vagy formátlan egygyesületeket csinálnak, elintéznék, vagy elémozditanak, vagy a kik más Universitásoknál fennálló efféle egygyesületekkel összzecsatorlódásban vagynak, avvagy a kik külömbkülömb Universitásokon való összzecsatorlódásoknak fenntartatásán munkálódnak, vagy akármi egyék efféle mesterkedés által magokat vékesekké teszik, az Universitásokról, azonnal minden további vizsgálódás s az Universitási Biráknak minden közbejövetele nélkül eltávóztassák, s ezt az én más Universitásaimnál lévő Biztosoknak is tudokra adják, azért, hogy az illy elküldetett Studensek ezekre se vétetődjenek fel. Érteni lehet azonban, hogy a törvényes vizsgálódásoknak, a szükségesnek találtató esetekben így sem kell elmellőzteni, hanem inkább valódiképpen s törvényes keménységgel véghez kell vitetteni. Költ Spaaban, Jul. 7-dikén, 1821-ben. — „Fridrich Wilhelm.

A m é r i k a.

A Portugallus őrző sereg Montevideóban Márcz. 20-dikén az Oberster Claudio Pimentel vezérlése alatt véletlenül összzegyülekezvén, a Lisbonában készülő Constatúzióra megesküdött, melynek eleinten ugyan néhány tiszték ellene akarták szegzeni magokat, de végezetre

ezek is egyértelműek a' sereggel. Most már egy Junta kormányoz ott, melynek Generális Lector az Elölülője, Vice-Elölülője pedig a' nevezett Oberster.

B é c a.

Császár és Császárné ő Felseggek e' hónap' 13-dikán kivánt jó'egészségben 's' lakosoknak legbelsőbb örömeikre, Linz városába megérkeztek.

Ajánlásra méltó Könyv.

Döbrentei Gábor' Külföldi Színjátékai. Első Kötét: Vétek' Súlya, (die Schuld.) Szomorú Játék 4 Felvonásban Müllnertől. Magyarúl kiadta Döbrentei Gábor, Ns. Hunyad Vármegye Tábla-Birája. Nyomtatta Bécsben, Kassai Könyváros Wigand Ottó költségével, Grund Leopold. 1821. 215 lap, 12-rét. 1 rézmetszéssel 's' metszett címlappal.

Ezen első Kötet foglalata ez: 1. Előbeszéd, melyben több nevezetességek közt előadnak az okok, miért kellő a' Vétek' Súlyát prózában kiadni, a' hova igen nyomasztóan fűzi a' Fordító: „az „Íróknak néha elől kell ugyan menni Publicumában, de az Olvasóknak is ugyan „együtt kellene lépni a' haladni vágyó „Írókkal, mert a' nyelv és mindenbéli mi- „veltség csak vesztegelve áll, míg a' Nem- „zet nagyjában meg nem indul. Zsibbad „a' hősielkü Vezérnek bátorsága, ha győ- „zedelemre kiáltja seregeit 's' ezeken nem „látja a' yivás tüzeit, szeme.“ — 2. Vé- tek' Súlya. Ez után jegyzések állanak: a) Mikép' lehetne a' Német Sie; a' Fran- czia Vouz 's' az Olasz Ella, Lei meg- szállítást magyarban kitenni, hogy a' Drá-

mákban a' sok titulusok ismételése ne len- ne szükség, 's' azzal a' köztársalkodásban is élhetnénk? 3) Elvira karaktere festése, hol a' Fordítónak dramaturgiai szép ismé- rete különösen szembetűnő. Ezen Jegyzé- seket követi c) a' Vétek' Súlyának első Felvonása Jambusokban, mastrául. — 3. Müllner élete, 's' munkái. Az il- lentlenül folyt Müllneriana nevű Tu- dósokat alacsonyító perről tett ítélet itt nem helyen kívül van kimondva. — 4. Em- lékeztetés Játékszíneinkre és Színjátész ójinkra nézve. Csak ma- ga ezen tudós Értekezés megérdemli, hogy minden Színjátészóknak 's' azoknak kedvel- lőjöknek, kézi-könyvökké legyen a' mun- ka. — 5. A' Német Színjátészás rö- vid előadása. — 6. Német Szín- játészók és Színjátész ónék: a) Neu- berné; b) Eckhof; c) Brockmann; d) Ste- phanie életek.

A' Szerzőnek 's' Fordítónak neveik a' Munkának belső becsét eléggé elhatáro- zák, a' több díszes nézve alig mutathatunk szebbet, 's' ohajtani kell, hogy a' Nemzet buzó szívvel fogadja e' szép kezdetet; mert a' szándék, 20 Kötetnek, Német, Olasz, Franczia, 's' Anglus Classicusoknak kiadásaikkal, egyedül így érhet kivánt vé- get, 's' magyar Literaturánknak nagy hé- zigját fogja betölteni.

Találhatik Bécsben: Mörschner és Jasper Könyvárosoknál (am Kohlmarkt Nro. 257); Kassán: Wigand Ottónál a' Kiadónál; Pesten: Eggenberger József Könyvárosnál, ki azt minden Magyar 's' Erdély Országi Könyvárosokhoz küldeni kész. Arra csinos borítékban 3 f. 45 kr. V. Cz.

Redaktor: Pánczél Dániel. Nyomtatja Nemes Hirschfeldi Stöckholzer Felix.
(Am rothen Thurm im Müller'schen Kunst-Gallerie-Gebäude Nro. 648).